

Marta Adamczyk¹, Izabela Krześniak², Anna Murawska³

SYSTEM KAUCYJNY

Streszczenie

W artykule omówiono przyjęte przez Rząd Polski warunki, na których zostanie uruchomiony system kaucyjny w Polsce. Przybliżone zostały akty prawne regulujące zasady tworzenia i działania systemu kaucyjnego w Polsce oraz regulujące je dyrektywy unijne. Omówiono rolę, jakie w systemie pełni podmiot wprowadzający opakowania oraz operator systemu kaucyjnego, i ich obowiązki sprawozdawcze. Przedstawiono również systemy kaucyjne funkcjonujące w innych państwach europejskich, ich efektywność oraz zasady działania. Omówiono korzyści i obowiązki wynikające z wprowadzenia systemu kaucyjnego.

Słowa kluczowe: kaucja, operator systemu kaucyjnego, podmiot wprowadzający, podmiot reprezentujący, poziom zbiórki, dyrektywa SUP.

WSTĘP

Jednym z ważniejszych postanowień wynikających z Dyrektywy Single-Use Plastics (SUP)⁴, przyjętej w maju 2019 roku, i jednym z największych kroków, jakie

---

¹ Studentka II roku studiów II stopnia, kierunek: finanse i rachunkowość, Wydział Ekonomii i Finansów, Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego, e-mail: 111736@student.uthrad.pl.

² Studentka II roku studiów II stopnia, kierunek: finanse i rachunkowość, Wydział Ekonomii i Finansów, Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego, e-mail: 111435@student.uthrad.pl.

³ Studentka II roku studiów II stopnia, kierunek: finanse i rachunkowość, Wydział Ekonomii i Finansów, Uniwersytet Radomski im. Kazimierza Pułaskiego, e-mail: 111445@student.uthrad.pl.

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko.

podjęła UE w celu ograniczenia zużycia produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, jest obowiązek selektywnej zbiórki butelek po napojach, na poziomie 77% zbiórki od 2025 roku (90% w roku 2029 r.⁵). Taki poziom zbiórki producenci mogą osiągnąć tylko po przystąpieniu do systemu kaucyjnego, który wraz z towarzyszącymi mu regulacjami ma pomóc w walce z ilością zbieranych odpadów, bowiem ich roczna produkcja w UE wynosi 2,1 miliarda ton⁶. Opakowania są także kluczowym problemem dla środowiska i jednym z głównych zastosowań dla surowców pierwotnych (40% tworzyw sztucznych i 50% papieru wykorzystywanych w UE). Aż 36% stałych odpadów komunalnych to odpady opakowaniowe. Pod względem ilościowym produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych stanowią 50% wszystkich odpadów występujących w środowisku morskim. Wśród dziesięciu najczęściej występujących na plażach odpadów z produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych na pierwszym miejscu znajdują się butelki na napoje oraz ich nakrętki.

Duże znaczenie w propagowaniu idei ograniczenia zużycia produktów jednorazowych z tworzyw sztucznych odgrywa Stowarzyszenie Krajowych Systemów Kaucji i Zwrotu (DRS – ang. *Deposit and Return Systems*) dla opakowań napojów w Europie, które powstało w 2022 roku.

Celem opracowania jest prezentacja zasad funkcjonowania systemu kaucyjnego w Polsce oraz ocena przyjętych rozwiązań na tle wybranych krajów Europy. Opracowanie zostało podzielone na cztery zasadnicze części. W pierwszej przedstawimy podstawowe informacje, czym jest i jak działa system kauczjny, w drugiej omówimy przyjęte zasady funkcjonowania systemu kaucyjnego w Polsce, w trzeciej zostanie opisane funkcjonowanie systemów kauczjnych w innych krajach, a w ostatniej czwartej części przedstawione zostaną korzyści i obowiązki wynikające z systemu kauczjnego.

1. CZYM JEST SYSTEM KAUCYJNY?

System kauczjny to ważny i aktualny problem polityki zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska dotyczący gospodarki odpadami oraz ograniczenia ilości śmieci trafiających do środowiska, które można ponownie wykorzystać poprzez recykling. Jest integralnym elementem polityki zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej, która to Dyrektywą Single-Use Plastics (SUP) nałożyła na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia selektywnej zbiórki odpadów do celów recyklingu.

---

⁵ Załącznik nr 1, Druk nr 760, Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw; <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/druk.xsp?nr=760>, [dostęp: 25.11.2024 r.].

⁶ Parlament Europejski, *Zrównoważone zarządzanie odpadami: działania UE* <https://www.europarl.europa.eu/topics/pl/article/20180328STO00751/zrownowazone-zarzadzanie-odpadami-dzialania-ue>, [dostęp: 24.11.2024 r.].

Mobilizuje on również producentów stosujących opakowania objęte kaucją do podjęcia działań, które przyczynią się do zmniejszenia ilości odpadów opakowaniowych trafiających do środowiska.

Jak pokazują doświadczenia wielu krajów, wdrożenie systemu kaucyjnego znacząco przyczynia się do poprawy efektywności w zakresie odzyskiwania surowców wtórnych. Jego celem jest wzmocnienie współpracy pomiędzy operatorami krajowych DRS w całej Europie poprzez dzielenie się wiedzą, wymianę doświadczeń oraz realizację projektów, które stanowią wspólny obszar zainteresowań. Ważnym jego elementem jest edukacja społeczeństw i zachęcanie ludzi poprzez kaucję do segregacji i zwrotów pustych opakowań. Jego aktualność polega także na tym, że obowiązujące regulacje UE obligują kraje członkowskie do wprowadzenia regulacji krajowych.

DRS obejmuje wiele aktów prawnych. Ich zakres został przedstawiony na rys. 1:

Rysunek 1. Otoczenie regulacyjne DRS

Źródło: Opracowanie własne

System kaucyjny co do zasady jest właściwy dla opakowań zwrotnych wielokrotnego użytku (np. szklanej butelki po piwie). Podobnym pojęciem jest system depozytowy, który działa tak samo, ale obejmuje opakowania jednorazowe (np. butelki z tworzywa sztucznego). System kaucyjny polega na tym, że przy sprzedaży określonego produktu (objętego systemem), pobierana jest kaucja, która zwracana jest konsumentom w momencie zwrotu opakowania lub odpadu opakowaniowego. W Polsce obecnie funkcjonuje tzw. prywatny system kaucyjny, organizowany dobrowolnie m.in. przez browary. Posługujemy się jednak zbiorczą nazwą systemu

kaucyjnego, na kaucję i depozyt. System kaucyjny, oprócz umożliwienia realizacji obowiązków wynikających z dyrektywy SUP, ma być także elementem wsparcia systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP).

System kaucyjny to rozwiązanie, które ma na celu promowanie recyklingu i ponownego wykorzystania opakowań. Wprowadzenie obowiązkowej kaucji za opakowania, której koszt konsument będzie musiał ponieść przy zakupie towarów, ma zachęcić konsumentów w Polsce do zwrotu zużytych butelek i puszek, a wprowadzających je do obrotu – do ich odbioru. Głównym założeniem systemu kaucyjnego jest zmniejszenie ilości odpadów, a tym samym zredukowanie ilości odpadów komunalnych odbieranych przez gminy. Sposób funkcjonowania systemu kaucyjnego jest bardzo prosty. Konsument nabywając produkt, zapłaci kaucję za opakowanie objęte systemem kaucyjnym, która zostanie doliczona do rachunku przy kasie. Wartość kaucji zwracana jest nabywcy w momencie zwrotu pustych opakowań. Konsument może zwrócić opakowania w dowolnym punkcie zwrotu i nie musi posiadać paragonu, aby uzyskać zwrot kaucji.

2. SYSTEM KAUCYJNY W POLSCE

2.1. Ogólne informacje o systemie kaucyjnym

System kaucyjny w Polsce został wprowadzony ustawą z 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 r. poz. 1852). Podstawą była dyrektywa PE i Rady (UE) 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko (tzw. dyrektywa SUP). Dyrektywa ta nałożyła na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia selektywnej zbiórki do celów recyklingu.

Ustawa zaczęła obowiązywać w październiku 2023 roku; ale osiągnięcie poziomów selektywnej zbiórki wyłącznie przez system kaucyjny zacznie obowiązywać od 2025 roku. Obecnie do sejmu trafił druk nr 760 – Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw (inaczej: Nowelizacja UD 45). Ta nowelizacja jest kluczowa dla funkcjonowania systemu kaucyjnego.

Ustawa o tzw. systemie kaucyjnym określa:

1. System kaucyjny ma objąć terytorium całego kraju;
2. Powinien zapewniać powszechny i równy dostęp dla:
  - użytkowników końcowych;
  - jednostek handlu detalicznego i hurtowego;
  - innych punktów odbierających opakowania i odpady opakowaniowe.
3. Nie wymaga okazania dowodu zakupu w celu zwrotu pobranej kaucji.
4. System kaucyjny będzie prowadzony przez tzw. podmioty reprezentujące, działające jako spółki akcyjne, na podstawie zezwolenia.
5. Ustawa nie określa liczby tworzonych systemów kaucyjnych, a tym samym liczby podmiotów reprezentujących wprowadzającego lub grupę wprowadzających napoje w opakowaniach.

6. Wyłączenie z obowiązku udziału w systemie kaucyjnym produktów w opakowaniach na napoje będących mlekiem, jogurtem lub innym produktem mlecznym.
7. Doprecyzowanie przepisów dotyczących wydawania, cofania i zmieniania zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego; skrócenie postępowania dot. systemu kaucyjnego.
8. Zwolnienie opłaty kaucyjnej z podatku VAT.
9. Wprowadzenie zamkniętego obiegu kaucji – kaucja pobierana w całym łańcuchu.
10. Wprowadzenie kontroli podmiotu reprezentującego przed i po uruchomieniu systemu dystrybucji przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska (WIOŚ).
11. Wydłużenie okresu przejściowego do 31 grudnia 2025 r., a także możliwość prowadzenia dotychczasowych systemów zbiórki butelek wielorazowych do końca 2026 r.
12. Podwyższenie opłaty produktowej – 3x za niepodpisanie umowy z operatorem i nieosiągnięcie poziomów selektywnej zbiórki.
13. Objęcie obowiązkiem zbiórki szklanych opakowań wielokrotnego użytku również jednostki handlu >200m².

Według Poznańskiego Instytutu Technologicznego Łukasiewicz, system kaucyjny obejmie ok. 37 tys. sklepów. Firmy zajmujące się recyklingiem szacują, że pojawi się w nich ok. 20-25 tys. butelkomatów⁷. Nie wszystkie sklepy bowiem zdecydują się na montaż urządzenia i będą zbierać opakowania w sposób ręczny.

Obowiązek odbierania pustych opakowań będzie dotyczył dużych sklepów, czyli takich których powierzchnia przekracza 200 metrów kwadratowych⁸. Pozostałe mniejsze sklepy, będą miały możliwość dobrowolnego dołączenia do systemu kaucyjnego i przyjmowania kaucjonowanych opakowań. Operator systemu będzie odpowiedzialny za odbiór zebranych butelek i puszek. Będą one dalej wysyłane do przedsiębiorstw specjalizujących się w recyklingu. Zanim trafią do przedsiębiorstw recyklingowych zostaną przekazane do Centrów Przeladunku Opakowań, gdzie będą segregowane, czyszczone i paczkowane.

System obejmie trzy rodzaje opakowań:

- butelki plastikowe do 3 litrów,
- szklane butelki wielorazowego użytku do 1,5 litra,
- metalowe puszki do 1 litra.

Należy pamiętać, że system kaucyjny obejmuje opakowania na napoje tj. na płyn przeznaczony do bezpośredniego wypicia, bez konieczności poddania

⁷ Sieć Badawcza Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny, *System Kaucyjny: jak to działa*, <https://pit.lukasiewicz.gov.pl/system-kaucyjny-jak-to-dziala>; [dostęp: 24.11.2024 r.].

⁸ Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, Art. 44.

go dalszej obróbce, w szczególności takich jak woda, sok, nektar, mleko, jogurt i inny pitny produkt mleczny, napój alkoholowy (z włączeniami).

Kaucja wyniesie odpowiednio⁹:

- 50 groszy na butelki PET i puszki,
- 1 zł na butelki szklane,

będzie doliczona do rachunku przy kasie i nie będzie podlegać opodatkowaniu.

Zaletą systemu kaucyjnego jest umożliwienie wprowadzającym produkty w opakowaniach na napoje osiągnięcia wyznaczonego poziomu zbiórki i uniknięcia dodatkowych opłat. Wprowadzającym jest producent/importer wprowadzający do obrotu napoje w opakowaniach na napoje¹⁰. Według artykułu 8 ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowym z dnia 13 czerwca 2013 r. wprowadzanie do obrotu to pierwsze dostarczenie produktu na terytorium kraju w ramach działalności gospodarczej, odpłatne albo nieodpłatne, do celów dystrybucji, konsumpcji, stosowania lub użytkowania, w tym na potrzeby własne. Przez wprowadzającego rozumie się przedsiębiorcę wykonującego działalność gospodarczą w zakresie wprowadzania do obrotu produktów w opakowaniach na napoje jednorazowego albo wielokrotnego użytku, o których mowa w załączniku nr 1a do ustawy, będących napojami¹¹.

Do podstawowych obowiązków wprowadzającego należy¹²:

- Utworzenie systemu kaucyjnego albo przystąpienie do już utworzonego systemu kaucyjnego i zawarcie odpowiedniej umowy (wymóg wynikający z ustawy), a następnie przekazanie podmiotowi reprezentującemu dane niezbędne do realizacji obowiązków w zakresie systemu kaucyjnego (informacje o wszystkich wprowadzonych przez niego do obrotu w danym roku kalendarzowym opakowaniach objętych tym systemem) lub wniesienie opłaty produktowej.
- W przypadku uczestniczenia w systemie kaucyjnym należy umieszczać na opakowaniach oznakowanie wskazujące na objęcie opakowania systemem kaucyjnym oraz określające wysokość kaucji¹³;

⁹ Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 8 lipca 2024 r. w sprawie wysokości kaucji dla poszczególnych rodzajów opakowań objętych systemem kaucyjnym, Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Warszawa, z dnia 16 lipca 2024 r. poz. 1046.

¹⁰ Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, art. 10 pkt 1.

¹¹ Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, art. 8 pkt 21a.

¹² Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, art. 17 pkt 1-8.

¹³ *Wprowadzający produkty w opakowaniach na napoje oraz wprowadzający bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje są obowiązani umieszczać na opakowaniach oznakowanie wskazujące na objęcie opakowania systemem kaucyjnym oraz określające wysokość kaucji.*

Wzór oznakowania, o którym mowa w ust. 1, określa załącznik nr 4 do ustawy.

- Prowadzić ewidencję w postaci papierowej albo elektronicznej, obejmującą informacje o masie opakowań, w których wprowadził do obrotu produkty w danym roku kalendarzowym. Ewidencja obejmuje informacje o liczbie i pojemności opakowań, w których wprowadził do obrotu produkty będące napojami, z podziałem na ich rodzaje. Ewidencję musi przechowywać przez okres 5 lat¹⁴.
- Osiągnięcie minimalnych poziomów selektywnej zbiórki butelek po napojach od 2025 (po nowelizacji Druk 760) (patrz tabela 1).
- Wprowadzający zapisując się do danego systemu, zobowiązują się płacić tzw. opłaty producenckie.

Do wniesienia opłaty produktowej zobowiązani są wprowadzający, którzy:

- nie osiągnęli wymaganego poziomu recyklingu oraz poziomu recyklingu dla wszystkich opakowań razem,
- nie osiągnęli wymaganego poziomu udziału wagowego tworzyw sztucznych z recyklingu, nie zawarli umowy z podmiotem reprezentującym i nie osiągnęli wymaganego poziomu selektywnej zbiórki,
- zawarli umowę z podmiotem reprezentującym, ale nie osiągnęli wymaganych poziomów selektywnej zbiórki (opłata wnoszona w proporcjach 50/50).

Z uzasadnienia projektu ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi z dnia 13 czerwca 2013 r. „Wprowadzający produkty w opakowaniach na napoje, którzy będą chcieli przystąpić do systemu kaucyjnego, będą obowiązani zawrzeć umowę z podmiotem reprezentującym. Umowa określi m.in. terminy płatności oraz wysokość wkładów finansowych ponoszonych przez wprowadzających na finansowanie systemu kaucyjnego. Wprowadzający, którzy nie przystąpią do systemu kaucyjnego i nie osiągną określonego poziomu zbiórki będą zobowiązani do zapłacenia opłaty produktowej w wysokości 10 gr za kilogram wprowadzonych do obrotu opakowań w roku 2025. W planach jest, aby było to odpowiednio¹⁵:

- w roku 2026 – 1 zł za kilogram,
- w roku 2027 – aż 5 zł za kilogram;

Dziennik Ustaw 2024 poz. 927, Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 11.06.2024r.

W sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi. Wprowadzający produkty w opakowaniach na napoje oraz wprowadzający bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje są obowiązani umieszczać na opakowaniach oznakowanie wskazujące na objęcie opakowania systemem kaucyjnym oraz określające wysokość kaucji, Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi Art. 40l. ust. 1.

¹⁴ *Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 11.06.2024r. Dz.U. 2024, poz. 927, Art. 40n.*

¹⁵ *Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 9 grudnia 2023 r. w sprawie stawek opłat produktowych dla poszczególnych rodzajów opakowań. Dz.U. 2023, Poz. 2683.*

Wysokość opłaty produktowej określana jest w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska dot. stawek opłat produktowych dla poszczególnych rodzajów opakowań.

W propozycji zmian do ustawy zaproponowano nowe stawki ustalonych kar wynikających z art. 57 Ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi dla wprowadzających, którzy:

1. Nie przekazują podmiotowi reprezentującemu, z którym zawarli umowę, danych niezbędnych do realizacji obowiązków w zakresie systemu kaucyjnego, w tym informacji o wszystkich opakowaniach objętych systemem kaucyjnym wprowadzonych przez niego do obrotu w danym roku kalendarzowym (kara od 10 tys. zł do 1 mln zł).
2. Nie umieszczają na opakowaniach oznakowania wskazującego na objęcie opakowania systemem kaucyjnym lub określającego wysokość kaucji (kara od 10 tys. zł do 50 tys. zł).

Kary wymierza, w drodze decyzji, właściwy Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska.

Oprócz wyżej wymienionych kar i minimalnych poziomów zbiórki druk 760 wprowadza również inne ważne zmiany w nowelizacji ustawy, należą do nich:

1. Przesunięcie terminu wejścia w Polsce systemu kaucyjnego na 1 października 2025 r.
2. Wprowadzenie wymogu zapewnienia przez operatorów co najmniej jednego stacjonarnego punktu zbiórki opakowań w każdej gminie.

Tabela 1. Minimalny poziom selektywnego zbierania opakowań i odpadów opakowaniowych

Lp.	Rodzaje opakowań	Poziom selektywnego zbierania opakowań i odpadów opakowaniowych w % w roku				
		2025	2026	2027	2028	2029 i kolejne lata
1.	Butelki jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych na napoje o pojemności do trzech litrów, włącznie z ich zakrętkami i wieczkami z tworzyw sztucznych, z wyłączeniem szklanych lub metalowych butelek na napoje, których zakrętki i wieczka są wykonane z tworzyw sztucznych	77	77	77	77	90
2.	Puszki metalowe o pojemności do jednego litra	77	77	77	77	90
3.	Butelki szklane wielokrotnego użytku o pojemności do półtora litra	77	77	77	77	90

Źródło: Załącznik nr 1, druk nr 760 Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw, <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/druk.xsp?nr=760>, [dostęp: 25.11.2024 r.]

Ponieważ wejście systemu kaucyjnego w Polsce zostało przesunięte z 01.01.2025 na 01.10.2025 będą obowiązywały przepisy przejściowe, i tak:

1. Opakowania w których produkty będące napojami zostały wprowadzone do obrotu przed dniem przystąpienia do systemu kaucyjnego:
  - mogą być wykorzystywane do momentu ich zużycia, zwrotu lub wyczerpania zapasów;
  - za takie opakowania nie będzie pobierana kaucja.
2. Przedsiębiorcy, którzy przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy utworzyli system pobierania i zwracania kaucji za opakowania (sejmowy druk 760),
  - mogą prowadzić ten system do dnia 31 grudnia 2025 r. na zasadach dotychczasowych, przy czym opakowania, (...) wprowadzone do obrotu (...) przed dniem 1 stycznia 2026 r., mogą być zbierane, a pobrana kaucja może być zwracana na zasadach dotychczasowych po tym terminie, nie później jednak niż do dnia 31 grudnia 2026 r.

2.2. Kim jest wprowadzający i podmiot reprezentujący

Jak już wspomniano w tym artykule, zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi wprowadzający to przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie wprowadzania do obrotu produktów w opakowaniach na napoje jednorazowego albo wielokrotnego użytku. Wprowadzający produkty w opakowaniach na napoje są zobowiązani do powołania wspólnie lub indywidualnie podmiotu reprezentującego, który zajmie się utworzeniem i prowadzeniem systemu kaucyjnego. Każdy podmiot reprezentujący może stworzyć własny system kaucyjny. W praktyce możliwe jest występowanie wielu systemów w Polsce (w których udział będą brać różni producenci napojów i inni przedsiębiorcy).

Podmiot reprezentujący zgodnie z art. 40g, pkt.2 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi to:

„System kaucyjny jest prowadzony przez podmiot reprezentujący, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. Jest spółką akcyjną mającą siedzibę na terytorium kraju, utworzoną przez wprowadzających produkty w opakowaniach na napoje lub wprowadzających bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje, lub reprezentujące ich związki pracodawców lub izby gospodarcze;
2. Jego akcjonariuszami są wyłącznie podmioty, o których mowa w pkt 1;
3. Realizuje określone w ustawie obowiązki, a dochody uzyskane w ramach wykonywanej działalności gospodarczej przeznaczają wyłącznie na cele statutowe;
4. Wykonuje wyłącznie działalność związaną z gospodarowaniem opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz organizowaniem i prowadzeniem systemu kaucyjnego;

5. Posiada zezwolenie, o którym mowa w art. 40 j ust. 1;
6. Posiada kapitał zakładowy określony w ust. 3¹⁶.

W kolejnych punktach art. 40g. ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. określone zostały wymogi, jakie musi spełnić podmiot reprezentujący będący zawiązaną spółką:

1. Kapitał zakładowy podmiotu reprezentującego wynosi co najmniej 5 000 000 zł.
2. Kapitał zakładowy podmiotu reprezentującego nie może:
  - być zebrany w drodze subskrypcji otwartej;
  - pochodzić z pożyczki lub kredytu ani być obciążony w jakikolwiek sposób.
3. Kapitał zakładowy podmiotu reprezentującego pokrywa się w całości wkładem pieniężnym i wpłaca w całości przed wpisem tego podmiotu do Krajowego Rejestru Sądowego.
4. Podmiot reprezentujący:
  - utrzymuje kapitał własny w wysokości co najmniej połowy kapitału zakładowego określonego w ust. 3, zdeponowany na odrębnym rachunku bankowym lub w formie lokaty terminowej albo
  - posiada gwarancję bankową lub gwarancję ubezpieczeniową, której gwarantem jest instytucja finansowa upoważniona do gwarantowania długu celnego lub instytucja finansowa mająca siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, w wysokości co najmniej połowy kapitału zakładowego określonego w ust. 3.
5. Akcje podmiotu reprezentującego mogą być wyłącznie akcjami imiennymi i nie mogą być zamienione na akcje na okaziciela.
6. Podmiot reprezentujący nie może wydawać akcji uprzywilejowanych.
7. Podmiotowi reprezentującemu przysługuje prawo własności odpadów powstałych z opakowań, o których mowa w załączniku nr 1a do ustawy, zebranych w ramach systemu kaucyjnego.
8. W przypadku funkcjonowania więcej niż jednego systemu kaucyjnego podmioty reprezentujące prowadzące te systemy są obowiązane do ustalenia między sobą, w drodze umowy zawartej w formie pisemnej pod rygorem nieważności, warunków rozliczania pobranej i zwróconej kaucji oraz rozliczania i wymiany opakowań lub odpadów opakowaniowych zebranych w ramach prowadzonych przez siebie systemów kaucyjnych. Umowę zawiera się przed dniem uruchomienia każdego kolejnego systemu kaucyjnego.
9. Podmiot reprezentujący, który zawarł umowę, o której mowa w ust. 10, jest obowiązany do przekazania kopii tej umowy nie później niż w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia ministrowi właściwemu do spraw klimatu.

---

¹⁶ Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, art. 40 punkt 2.

10. Przepisy ust. 10 i 11 stosuje się również, gdy po zawarciu umowy, o której mowa w ust. 10, zezwolenie, o którym mowa w art. 40j ust. 1, otrzyma kolejny podmiot reprezentujący. W takim przypadku dotychczasowa umowa, o której mowa w ust. 10, wygasa z dniem zawarcia nowej umowy między wszystkimi podmiotami reprezentującymi.
11. W przypadku, o którym mowa w ust. 12, podmioty reprezentujące dokonują rozliczenia, o którym mowa w ust. 10, zgodnie z dotychczasową umową, za okres od pierwszego dnia okresu rozliczeniowego do dnia wygaśnięcia dotychczasowej umowy¹⁷.

Podsumowując zapisy ustawy podmiot reprezentujący (tzw. operator systemu kaucyjnego) to spółka akcyjna o charakterze non-profit, której zadaniem jest organizacja, prowadzenie oraz skuteczne zarządzanie systemem kaucyjnym w Polsce, a także zarządzanie procesem odzysku opakowań na napoje objętych tym systemem.

Podmiot reprezentujący w ramach systemu kaucyjnego zapewnia¹⁸:

- selektywne zbieranie opakowań i odpadów opakowaniowych w celu osiągnięcia wymaganych poziomów, o których mowa w załączniku nr 1a do ustawy;
- odbieranie opakowań i odpadów opakowaniowych z jednostek handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowaniowe, objętych systemem kaucyjnym;
- transport opakowań do wprowadzającego produkty w opakowaniach na napoje lub wprowadzającego bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje oraz odpadów opakowaniowych do zakładu przetwarzania odpadów;
- prowadzenie ewidencji, o której mowa w art. 40n ust. 1, i sporządzanie sprawozdań;
- rozliczenie kaucji z jednostkami handlu detalicznego i hurtowego oraz innymi punktami zbierającymi opakowania i odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym, w szczególności finansowanie wypłat kaucji dla użytkownika końcowego;
- finansowanie kosztów zbierania opakowań i odpadów opakowaniowych przez przedsiębiorcę prowadzącego jednostkę handlu detalicznego i hurtowego oraz inny punkt zbierający opakowania i odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym.

Jak wynika z powyższych zapisów ustawy, rola podmiotu reprezentującego w systemie kaucyjnym będzie kluczowa, bo to on będzie odpowiedzialny za cały proces zbiórki, rozliczenia kaucji i prowadzenia odpowiednich ewidencji.

---

¹⁷ Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, art. 40 punkty od 3 do 13.

¹⁸ Ibidem, art. 40i.ust. 1.

Prowadzenie systemu kaucyjnego wymaga uzyskania zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego wydawanego w drodze decyzji przez Ministra Klimatu i Środowiska.

Zezwolenie wydaje się na wniosek podmiotu reprezentującego (min. 6 miesięcy przed planowanym uruchomieniem systemu), który zawiera wszystkie ustawowe informacje na temat planowanej działalności, w tym szczegółowe zasady prowadzenia systemu kaucyjnego. Zezwolenie na prowadzenie systemu kaucyjnego wydaje się na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat. W przypadku gdy system kaucyjny nie zostanie uruchomiony w terminie określonym w zezwoleniu, minister właściwy do spraw klimatu cofa to zezwolenie (w drodze decyzji) bez odszkodowania, określając termin jej wykonania. Zezwolenie operatora, który prowadzi system kaucyjny naruszający warunki określone w zezwoleniu na prowadzenie systemu kaucyjnego lub nie spełnia ustawowych warunków, może utracić to zezwolenie w drodze decyzji ministra¹⁹.

Podmiot reprezentujący jest obowiązany do zawarcia umowy z każdym przedsiębiorcą prowadzącym jednostkę handlu detalicznego lub hurtowego o powierzchni sprzedaży nie większej niż 200 m² oraz powyżej 200 m², który się do niego zgłosi.

2.3. Obowiązki sprawozdawcze podmiotu reprezentującego

Zgodnie z art. 40n do p. ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi do obowiązków sprawozdawczych podmiotu reprezentującego należy:

1. Prowadzenie w postaci papierowej albo elektronicznej ewidencji obejmującej informacje o liczbie, pojemności i masie odebranych od podmiotów prowadzących jednostki handlu oraz inne punkty zbierające opakowania i odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym w danym roku kalendarzowym, z podziałem na poszczególne jednostki i inne punkty:
  - odpadów powstałych z opakowań, o których mowa w poz. 1 i 2 załącznika nr 1a do ustawy;
  - opakowań, o których mowa w poz. 3 załącznika nr 1a do ustawy, i odpadów powstałych z tych opakowań.
2. Przechowywanie informacji zawartych w tej ewidencji przez 5 lat Składania w terminie do dnia 15 marca, w BDO sprawozdania za poprzedni rok kalendarzowy zawierającego informacje, o których mowa w art. 73 ust. 2 pkt 2b ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.
3. Sporządzenie rocznego sprawozdania o odpadach opakowaniowych odebranych z jednostek handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających na terenie danej gminy, zawierającego informacje, o których mowa w art. 40p

---

¹⁹ Ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, art. 40j.

ust. 3. Podmiot reprezentujący obowiązany do sporządzania i składania sprawozdań, sporządza i składa je po raz pierwszy za rok, w którym system kaucyjny został uruchomiony.

Dodatkowo zgodnie z art. 45b podmiot reprezentujący jest obowiązany sporządzić i złożyć marszałkowi województwa roczne sprawozdanie, na zasadach określonych w dziale V rozdziale 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, oddzielnie dla każdego wprowadzającego produkty w opakowaniach na napoje i wprowadzającego bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje, który przystąpił do systemu kaucyjnego.

Koszty utworzenia i prowadzenia operatora są ponoszone przez wprowadzającego produkty w opakowaniach na napoje. Rozliczenie finansowe między jednostkami handlu oraz innymi punktami zbierającymi a podmiotem reprezentującym, a także z innymi operatorami następuje w okresie rozliczeniowym nie dłuższym niż miesiąc. Nieodebrana kaucja oraz środki ze sprzedaży materiałów pochodzących z przetwarzania odpadów opakowaniowych przeznacza się na finansowanie systemu kaucyjnego²⁰.

Jak już zostało wspomniane polski system kaucyjny przewiduje współistnienie równoległych systemów kaucyjnych tj. wielu operatorów systemu kaucyjnego. Na dzień 3.12.2024 mamy 7 zarejestrowanych operatorów:

1. Ecokaucja SA – akcjonariusz Polcopper Sp. z o.o;
2. Polka – Polska Kaucja SA – utworzony przez Fundację Odzyskaj Środowisko;
3. Krajowy System Kaucyjny Zwrotka SA – Ustanowiony przez Biosystem SA i Ogólnopolską Izbę Gospodarczą Ochrony Środowiska (OIGOS);
4. OK Operator Kaucyjny SA – utworzony przez Kaufland Polska oraz Lidl Polska przy wsparciu firmy PreZero Polska, zajmującej się gospodarką odpadami i usługami w zakresie ochrony środowiska;
5. Eko-Operator SA – założona przez Remondis Polska specjalizującą się w recyklingu i świadczeniu usług odbierania nieczystości;
6. Reselek SA – należy do Eneris – jednej z większych firm działających w branży odpadów komunalnych.
7. Kaucja.pl – Krajowy Operator Systemu Kaucyjnego SA – założona przez producentów napojów w Polsce: Coca-Cola HBC Polska, Colian, Grupa Maspex, Naęczów Zdrój, Nestlé Polska, Oshee Polska, PepsiCo Polska, Red Bull, Van Pur, Zbyszko Company oraz Żywiec Zdrój.

Zezwolenia na prowadzenie systemu uzyskało pięciu z nich: ZWROTKA SA, POLKA SA, OK OPERATOR KAUCYJNY SA, EKO-OPERATOR SA, RESELEKT SA²¹.

²⁰ Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, art. 40i ust. 2 i 4.

²¹ *System Kaucyjny*, Ministerstwo Klimatu i Środowiska, <https://www.gov.pl/web/klimat/system-kaucyjny>, [dostęp: 11.12.2024 r.].

3. SYSTEM KAUCYJNY W EUROPIE

System kaucyjny obejmuje obecnie 473 milionów ludzi w Europie²². Stanowi ważny element realizacji celów unijnej strategii Zielonego Ładu, który zakłada osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku²³. Opiera się na zbiorce opakowań jednorazowych oraz wielokrotnego użytku, które konsumenci oddają w sklepach. Finansowanie tych systemów pochodzi między innymi z kaucji, które nie zostały zwrócone. Dodatkowo, są one obowiązkowe dla producentów i importerów napojów w opakowaniach, a wysokość kaucji ustalana jest na podstawie przepisów prawnych. Skutecznie wprowadzony i stosowany w szesnastu europejskich krajach (Tabela 2).

Tabela 2. System kaucyjny funkcjonujący w państwach Europy

Kraj	Rok wprowadzenia	Rodzaj systemu	Wartość kaucji
Chorwacja	2006	scentralizowany	7 eurocentów
Dania	2002	scentralizowany	1 dkr, 1,5 dkr lub 3 dkr
Estonia	2015	scentralizowany	0,1 euro
Finlandia	1996(puszki), 2008 (PET), 2012(szkło)	scentralizowany	szkło - 0,1 euro, metal 0,15 euro, tworzywa sztuczne 0,10-0,40 euro
Holandia	2005	scentralizowany	od 25 do 15 centów
Islandia	1989	scentralizowany	10 koron islandzkich
Litwa	2016	scentralizowany	10 eurocentów
Łotwa	2022	scentralizowany	10 eurocentów
Malta	2022	scentralizowany	10 eurocentów
Niemcy	2003	zdecentralizowany	25 eurocentów
Norwegia	1999	scentralizowany	2 i 3 korony norweskie
Słowacja	2022	scentralizowany	15 eurocentów
Szwecja	1984,1994, 2006	scentralizowany	1 i 2 korony szwedzkie
Irlandia	2024	scentralizowany	15 eurocentów lub 25 eurocentów
Rumunia	2023	scentralizowany	0,10 euro
Węgry	2024	scentralizowany	50 forintów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie, <https://sensoneo.com/waste-library/deposit-return-schemes-overview-europe/>, [dostęp: 30.11.2024 r.]

Tabela prezentuje różnorodność oraz zaawansowanie systemów kaucyjnych w Europie, a także wskazuje na tendencje i zmiany zachodzące w tych systemach

²² Internetowy dziennik B2B dla pracowników i specjalistów sektora ochrony środowiska. *Teraz Środowisko*, <https://www.teraz-srodowisko.pl/aktualnosci/swiat-polubil-systemy-kaucyjne-przeglad-globalnych-nastrojow-z-ostatniego-dwudziestolecia-14659.html>, [dostęp: 30.11.2024 r.].

²³ Komisja Europejska, Komunikat Komisji Do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego I Komitetu Regionów, Europejski Zielony Ład, Bruksela, dnia 11.12.2019 r. COM(2019) 640 final.

w zależności od kraju, daty ich wprowadzenia oraz rodzaju opakowań objętych kaucją. W Szwecji i Finlandii system kaucyjny zaczął funkcjonować już w latach 80. i 90. XX wieku i przeszedł przez kilka etapów wprowadzania. Może to świadczyć o doskonaleniu systemu w miarę rosnącej świadomości ekologicznej oraz potrzeby wprowadzenia bardziej zrównoważonych rozwiązań.

Islandia wprowadziła mechanizm zwrotu opakowań w 1989 roku, stając się jednym z jego pionierów. Wkrótce potem do tego trendu dołączyły inne kraje, takie jak Norwegia, Dania i Niemcy, które zaczęły rozwijać swoje własne systemy w latach 90. i 2000. Po 2010 roku coraz więcej państw zdecydowało się na implementację systemu depozytowego, w tym Litwa, Łotwa oraz Rumunia. Irlandia i Węgry również uruchomiły swoje programy w 2024 roku.

Większość krajów europejskich stosuje scentralizowany system kaucyjny oznacza on, że wszystkie napoje w opakowaniach podlegających kaucji są zbierane i zwracane przez jedną centralną organizację. Może to być instytucja państwowa lub prywatna organizacja, która odpowiada za zbieranie kaucji oraz nadzorowanie procesu recyklingu i zwrotów. Taki model funkcjonuje znacznie sprawniej i efektywniej w mniejszych krajach, gdzie koordynacja działań jest łatwiejsza. Jedynym krajem, który wprowadził zdecentralizowany system są Niemcy. Jego założenia opierają się na tym, że właścicielami opakowań są poszczególne sklepy, które odnoszą korzyści finansowe z ich sprzedaży. System ten jest finansowany na podstawie umów zawieranych pomiędzy sklepami a producentami, a dodatkowo działają centra rozliczeniowe, które wspierają przepływ środków. Dzięki dominującym zasadom rynkowym ryzyko monopolizacji tego systemu pozostaje na minimalnym poziomie.

Zbyt wysoka kaucja może generować niepotrzebne koszty administracyjne, zaś niska może nie być wystarczającym bodźcem do zwrotu opakowania. Depozyty występują w różnych walutach, świadczy to o tym, że kilka państw korzysta z własnych walut zamiast euro. Natomiast w większości pozostałych krajów kaucje ustalone są w euro, co wiąże się z ich przynależnością do tej strefy euro.

Wszystkie europejskie systemy kaucyjne obejmują opakowania po wodzie oraz napojach zarówno gazowanych, jak i niegazowanych, choć ich zakres może być rozszerzony. W zależności od kraju, systemy te różnią się rodzajami opakowań, które obejmują puszki, jednorazowe butelki szklane, wielorazowe butelki szklane, jednorazowe butelki PET oraz wielorazowe butelki PET. Zwrot opakowań realizowany jest dzięki automatom recyklingowym, które znajdują się w sklepach, na stacjach benzynowych oraz w innych punktach zbiórki. Te urządzenia identyfikują opakowania za pomocą kodów kreskowych lub specjalnych etykiet. System funkcjonuje na zasadzie „zanieczyszczający płaci”, co przenosi odpowiedzialność za odpady zarówno na producentów, jak i konsumentów. Taki model działa na rzecz promowania proekologicznych postaw oraz odpowiedzialności za środowisko.

W tabeli 3 przedstawiono, które z tych opakowań są objęte systemem kaucyjnym w wybranych krajach.

Tabela 3. Rodzaje opakowań objętych systemem kaucyjnym w krajach europejskich

Kraj	Rodzaj opakowań				
	Puszki	Butelki szklane jednorazowe	Butelki szklane wielorazowe	Butelki PET jednorazowe	Butelki PET wielorazowe
Chorwacja	aluminium + blacha ocynkowana	✓	✗	✓	✗
Dania	aluminium	✓	✓	✓	✗
Estonia	aluminium + stal	✓	✓	✓	✗
Finlandia	aluminium	✓	✓	✓	✓
Holandia	aluminium	✗	✗	>0,5l	✗
Islandia	aluminium	✓	✗	✓	✗
Litwa	aluminium + stal	✓	✓	✓	✗
Łotwa	aluminium	✓	✓	✓	✓
Malta	aluminium + stal	✓	✓	✓	✓
Kraj	Rodzaj opakowań				
	Puszki	Butelki szklane jednorazowe	Butelki szklane wielorazowe	Butelki PET jednorazowe	Butelki PET wielorazowe
Niemcy	aluminium + stal	✓	✓	✓	✓
Norwegia	aluminium + blacha ocynkowana	✗	✗	✓+HDPE	✗
Słowacja	aluminium	✗	✗	✓	✗
Szwecja	aluminium + blacha ocynkowana	✗	✗	✓	✗
Irlandia	aluminium + stal	✗	✗	✓	✗
Rumunia	aluminium + stal	✓	✗	✓	✗
Węgry	aluminium	✓	✓	✓	✓

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie *RELOOP Factsheet Performance May 2024 Web.pdf*

Opakowania aluminiowe, zwłaszcza puszki, należą do jednego z najważniejszych rodzajów objętych tym systemem. Jest to materiał o dużej wartości w kontekście recyklingu, ponieważ można je wielokrotnie przetwarzać, nie tracąc przy tym jego jakości. Co więcej, proces recyklingu aluminium wymaga aż 95% mniej energii niż produkcja tego metalu z surowców pierwotnych. Stal również łatwo poddaje się recyklingowi, chociaż jej zastosowanie jest mniej powszechne niż aluminium.

Wprowadzenie systemu kaucyjnego dla butelek PET stanowi ważny krok w walce z zanieczyszczeniem plastikami. Obecnie większość krajów wprowadza opłatę za jednorazowe butelki PET, podczas gdy jedynie nieliczne, jak Finlandia, oferują tę możliwość dla butelek wielorazowych. W krajach z bardziej rozwiniętymi systemami recyklingu, takich jak Niemcy, coraz częściej uwzględnia się również butelki wielorazowego użytku. Szkło jest materiałem w pełni nadającym się do recyklingu. Butelki szklane wielorazowe mają jeszcze większy potencjał ekologiczny,

ponieważ można je wykorzystać nawet kilkadziesiąt razy przed przetopieniem. Jednorazowe butelki szklane są mniej ekologiczne, ale również nadają się do recyklingu, co ogranicza ich negatywny wpływ na środowisko. Szklane pojemniki są często używane do wody mineralnej, soków czy napojów alkoholowych.

Wybór tych opakowań jest podyktowany ich istotą w codziennym życiu, możliwością przetwarzania w ramach gospodarki o obiegu zamkniętym oraz koniecznością ograniczenia zanieczyszczenia środowiska.

Systemy kaucyjne zyskują na popularności w krajach Unii Europejskiej oraz w innych regionach, stając się efektywnym narzędziem w walce z odpadami opakowaniowymi i wspierającym recykling. Aktualny proces wdrażania systemu DRS w Europie można podzielić na trzy główne grupy:

- kraje, które już wdrożyły ten system,
- kraje, które uchwaliły odpowiednie prawo,
- kraje, w których wciąż trwają dyskusje na temat jego wprowadzenia.

Poniższa tabela przedstawia stopień zaawansowania decyzji w sprawie wdrożenia systemów kaucyjnych w Europie.

Tabela. 4. Wdrażanie systemów kaucyjnych (DRS) w Europie: Decyzje i dyskusje

Kraj	Podjęta decyzja polityczna	DRS w dyskusji
Anglia	✓	
Austria	✓	
Belgia		✓
Bułgaria		✓
Czechy	✓	
Francja	✓	
Grecja	✓	
Hiszpania		✓
Włochy		✓
Polska	✓	
Portugalia	✓	
Słowenia	✓	
Turcja	✓	

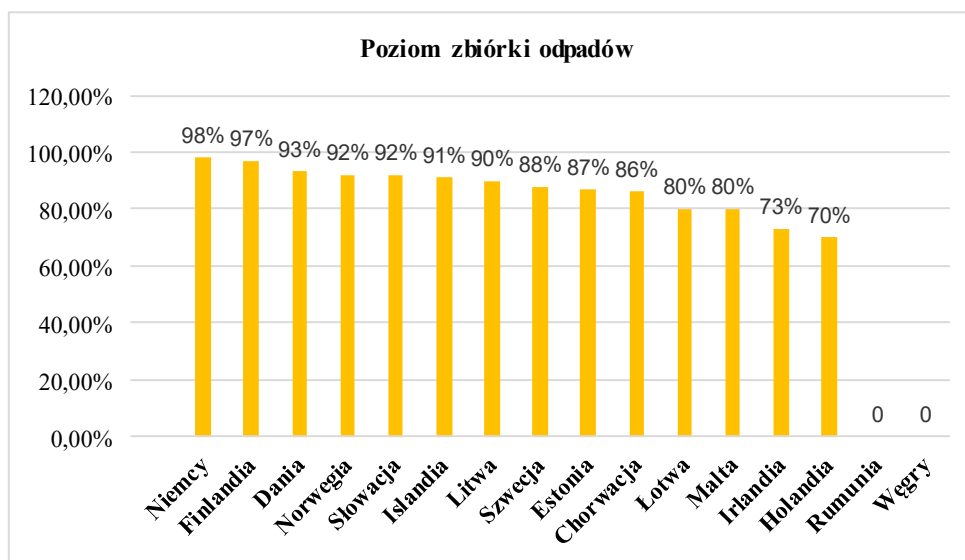
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strona internetowa *SENSONEO*, <https://sensoneo.com/waste-library/deposit-return-schemes-overview-europe/>, [dostęp: 30.11.2024 r.]

Idąc śladami krajów Unii Europejskiej, od stycznia 2025 roku, w Polsce zacznie funkcjonować system kaucyjny dla pojemników wykonanych z plastiku, metalu i szkła. Polska nie jest jednak jedynym państwem. W nadchodzących latach możemy spodziewać się dalszego rozwoju systemów kaucyjnych w Europie, co w dużej mierze wynika z postępu technologicznego oraz cyfryzacji. Innowacje, takie jak mobilne aplikacje do zwrotu kaucji czy automatyczne punkty zbiórki, mogą znacząco usprawnić proces gromadzenia kaucji. Wzmoczona presja ekologiczna oraz rosnąca

świadomość społeczna dotycząca ochrony środowiska skłaniają do takich działań. Kraje, które wciąż prowadzą debaty na ten temat, mogą czerpać inspirację z doświadczeń państw, które już z powodzeniem wdrożyły efektywne systemy kaucyjne.

W wielu sytuacjach odbiór opakowań odbywa się w sposób zintegrowany. Punkty zbiórki przesyłają odpady bezpośrednio do centrów sortowania i recyklingu, które zajmują się ich odpowiednim przygotowaniem do dalszego przetworzenia. Na przykład, butelki szklane trafiają do hut szkła, natomiast puszki aluminiowe kierowane są do zakładów metalurgicznych.

Poziom zbiórki odpadów stanowi kluczowy wskaźnik, który umożliwia ocenę efektywności zarządzania odpadami oraz zaangażowania krajów w ochronę środowiska. Poziom zbiórki odpadów w krajach Europy przedstawiono na wykresie 1.

Wykres 1. Poziom zbiórki w krajach Europy (stan na sierpień 2024)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *SENSONEO*, <https://sensoneo.com/waste-library/deposit-return-schemes-overview-europe/>, [dostęp: 30.11.2024 r.]

Wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej są zobowiązane do spełnienia minimalnych wymagań określonych w Dyrektywie SUP, ponieważ jest to unijne prawo.

Z 14 krajów, dla których dostępne są dane, aż 12 z nich osiąga minimalny poziom selektywnej zbiórki. Niemcy i Finlandia uzyskują najwyższe wyniki, blisko 100%, co wskazuje na niemal pełne odzyskiwanie opakowań objętych systemem kaucyjnym.

Dania (93%), Norwegia (92%), Słowacja (92%) oraz Islandia (91%) utrzymują również bardzo wysoki poziom, przekraczając wymagania Dyrektywy SUP na 2029 rok, które wynoszą 90%²⁴.

Irlandia i Holandia posiadają wskaźnik zbiórki, który jest niższy od założonego celu na rok 2025, co może sugerować konieczność udoskonalenia ich systemów. W związku z tym muszą podjąć odpowiednie działania, aby sprostać celom określonym w Dyrektywie SUP, zwłaszcza na lata 2025 i 2029.

Brak danych o poziomie zbiórki w Rumunii i Węgrzech, które wprowadziły ten system w latach 2023-2024, dlatego nie możemy ocenić jego skuteczności. Podobnie Irlandia, która również dołączyła do systemu kaucyjnego w 2024 r.

4. KORZYŚCI I OBOWIĄZKI WYNIKAJĄCE Z SYSTEMU KAUCYJNEGO

System kaucyjny, będący narzędziem wspierającym recykling oraz redukcję odpadów, wiąże się z określonymi obowiązkami dla różnych grup społecznych i przynosi korzyści ekologiczne oraz gospodarcze.

Wprowadzenie systemu kaucyjnego nakłada na konsumentów pewne obowiązki, które mają na celu wspieranie idei zrównoważonego rozwoju oraz ochrony środowiska naturalnego. System ten funkcjonuje na zasadzie zwrotnej opłaty, która jest pobierana podczas zakupu produktów w opakowaniach, takich jak butelki czy puszki. Aby ten proces mógł przebiegać sprawnie, niezbędne jest aktywne zaangażowanie konsumentów. Choć dla wielu osób może to oznaczać konieczność wykształcenia nowych nawyków, obowiązki te są stosunkowo proste i przynoszą wymierne korzyści zarówno dla jednostki, jak i dla całego społeczeństwa.

Pierwszym i kluczowym obowiązkiem konsumenta jest zwrot opakowań po zakupionych produktach do odpowiednich punktów zbiórki. W praktyce oznacza to konieczność zebrania pustych butelek i puszek, a następnie dostarczenia ich do automatów zwrotu lub innych miejsc, które przyjmują opakowania objęte systemem kaucyjnym. Wymaga to od konsumenta dużej dyscypliny oraz umiejętności planowania – na przykład unikania wyrzucania opakowań do zwykłych koszy na śmieci. Zwrot opakowań stanowi kluczowy element całego systemu, ponieważ pozwala tylko na poddawanie materiałów recyklingowi lub ponownemu wykorzystaniu. Realizacja tego obowiązku będzie wymagała przeprowadzenia społecznych akcji prezentujących ideę systemu kaucyjnego i wynikających z niego obowiązków²⁵.

Kolejnym kluczowym zadaniem jest odpowiednie przygotowanie opakowań do zwrotu. W większości przypadków konsument powinien upewnić się, że opakowania są opróżnione z zawartości i, jeśli to możliwe, czyste. Takie działania nie tylko

²⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko.

²⁵ Ustawa z dnia 11 września 2022 r. o systemie kaucyjnym (Dz.U. 2022, poz. 1894), art. 5 ust. 1-2.

ułatwiają proces recyklingu, ale również pomagają w utrzymaniu porządku w punktach zbiórki. Warto podkreślić, że stosowanie się do tego obowiązku wspiera efektywne zarządzanie odpadami oraz minimalizuje problemy związane z ich magazynowaniem i transportem.

System kaucyjny wymaga także od konsumentów dostosowania się do lokalnych rozwiązań w kwestii punktów zbiórki. W praktyce oznacza to konieczność korzystania z dostępnej infrastruktury, takiej jak automaty do przyjmowania opakowań, które zazwyczaj są zlokalizowane w większych sklepach lub w miejscach publicznych. W niektórych przypadkach może być to związane z dodatkowym zaangażowaniem, na przykład z zaplanowaniem wizyty w odpowiednim punkcie podczas codziennych zakupów. Dla mieszkańców obszarów wiejskich lub rejonów o ograniczonej infrastrukturze, zbiórka opakowań może okazać się bardziej czasochłonna, jednak należy pamiętać, że ten wysiłek przynosi konkretne korzyści dla środowiska.

Ważnym elementem obowiązków konsumentów jest ich wpływ na kształtowanie ekologicznej świadomości. Aktywnie uczestnicząc w systemie kaucyjnym, konsumenci przyczyniają się do zmniejszenia odpadów trafiających na wysypiska oraz do redukcji zanieczyszczeń środowiska. W ten sposób promują odpowiedzialność za otaczający nas świat i mobilizują innych do podobnych działań. Nawet najmniejsze gesty, takie jak oddanie jednej butelki do recyklingu, mają znaczenie, szczególnie gdy są powtarzane przez miliony ludzi²⁶.

Podsumowując, w systemie kaucyjnym do obowiązków konsumentów należy przede wszystkim zwrot opakowań, ich odpowiednie przygotowanie oraz korzystanie z dostępnych punktów zbiórki. Choć te działania wymagają pewnego zaangażowania, są proste do zrealizowania i przynoszą korzyści zarówno dla środowiska, jak i dla społeczeństwa. System kaucyjny umożliwia konsumentom aktywne uczestnictwo w działaniach na rzecz ochrony środowiska, dając im jednocześnie poczucie, że podejmowane codziennie decyzje mają rzeczywisty wpływ na otaczający świat.

Wprowadzenie systemu kaucyjnego niesie ze sobą znaczące obowiązki dla przedsiębiorców, którzy odgrywają kluczową rolę w zapewnieniu sprawnego funkcjonowania tego mechanizmu. Dotyczy to zarówno producentów, jak i dystrybutorów oraz właścicieli punktów sprzedaży. System ten wymaga zaangażowania ze strony przedsiębiorców w jego organizację oraz utrzymania odpowiedniej infrastruktury, co wiąże się z koniecznością dostosowania do nowych regulacji oraz zasad²⁷. W praktyce oznacza to konieczność instalacji automatów do zwrotu opakowań, zwanych butelkomatami, lub stworzenia odpowiednich punktów odbioru ręcznego. Takie rozwiązania muszą być dostępne w sklepach o określonej powierzchni, szczególnie tych, które sprzedają produkty w opakowaniach zwrotnych. Proces ten wymaga od przedsiębiorców inwestycji finansowych oraz logistycznych, jednak jest

²⁶ Ustawa z dnia 11 września 2022 r. o systemie kaucyjnym (Dz.U. 2022, poz. 1894), art. 10 ust. 2.

²⁷ Ibidem, art. 7 ust. 1.

to niezbędne dla efektywnego funkcjonowania systemu oraz spełnienia oczekiwań konsumentów²⁸.

Kolejnym obowiązkiem przedsiębiorców jest zarządzanie zwróconymi opakowaniami. Muszą oni odpowiednio magazynować, sortować i transportować opakowania do miejsc, w których będą poddawane recyklingowi lub ponownemu wykorzystaniu. To zadanie związane jest nie tylko z zapleczem technicznym, ale również z odpowiednim planowaniem procesów logistycznych. Zarządzanie zwróconymi opakowaniami wiąże się z dodatkowymi kosztami, które przedsiębiorcy muszą uwzględnić w swoich budżetach operacyjnych.

Przedsiębiorcy są również zobowiązani do pokrycia części kosztów związanych z działaniem systemu kaucyjnego. Do zadań tych należy między innymi nabywanie i utrzymywanie infrastruktury, przetwarzanie opakowań oraz prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych. Koszty te mogą być częściowo zrównoważone dzięki wpływom z kaucji oraz oszczędnościom wynikającym z recyklingu materiałów, niemniej jednak dla wielu firm stanowią istotne obciążenie finansowe. Ważnym elementem działań przedsiębiorców w ramach systemu kaucyjnego jest również edukacja konsumentów. Przedsiębiorcy mają obowiązek informować klientów o zasadach funkcjonowania systemu, takich jak wysokość kaucji, procedura zwrotu opakowań czy lokalizacja punktów zbiórki. Takie działania są kluczowe dla budowania świadomości ekologicznej w społeczeństwie oraz zwiększenia efektywności systemu²⁹.

Podsumowując, obowiązki przedsiębiorców w systemie kaucyjnym obejmują zarówno aspekty techniczne, jak i edukacyjne. Wymagają one inwestycji w infrastrukturę oraz zaangażowania w zarządzanie procesami związanymi z recyklingiem. Choć realizacja tych zadań może być wyzwaniem, stanowi ona kluczowy element skutecznego działania systemu kaucyjnego. Samorządy również odgrywają istotną rolę w funkcjonowaniu systemu kaucyjnego, pełniąc zarówno funkcję organizacyjną, jak i nadzorczą. Jako jednostki odpowiedzialne za realizację polityki środowiskowej na poziomie lokalnym, muszą one zadbać o odpowiednie warunki do wdrożenia tego mechanizmu, a także wspierać jego efektywność poprzez działania regulacyjne i edukacyjne.

Jednym z kluczowych obowiązków samorządów jest opracowanie i wdrożenie regulacji prawnych, które umożliwią skuteczne funkcjonowanie systemu kaucyjnego na ich obszarze. Samorządy muszą dbać o to, aby lokalne przepisy były zgodne z krajowymi regulacjami oraz aby wszystkie podmioty uczestniczące w systemie przestrzegały obowiązujących norm. Ponadto, samorządy są odpowiedzialne za monitorowanie działania systemu i ocenę jego skuteczności, co wymaga prowadzenia odpowiednich analiz i zbierania danych. Kolejnym obowiązkiem samorządów jest organizacja punktów zbiórki w miejscach, gdzie infrastruktura handlowa jest niewystarczająca. Dotyczy to zwłaszcza terenów wiejskich oraz mniej zurbanizowanych

²⁸ Ibidem.

²⁹ Ustawa z dnia 11 września 2022 r. o systemie kaucyjnym (Dz.U. 2022, poz. 1894), art. 4 ust. 1-3 ustawy o rachunkowości.

obszarów, gdzie dostęp do automatów do zwrotu opakowań lub innych punktów odbioru może być ograniczony. W takich przypadkach samorządy muszą zapewnić mieszkańcom alternatywne rozwiązania, co często wymaga dodatkowych nakładów finansowych i organizacyjnych³⁰.

Samorządy odgrywają również kluczową rolę w edukacji społecznej dotyczącej korzyści płynących z systemu kaucyjnego oraz zasad jego funkcjonowania. Organizacja kampanii informacyjnych i promocyjnych stanowi istotny element budowania świadomości ekologicznej w społeczeństwie. Działania te powinny być skierowane na edukację mieszkańców w kwestii segregacji odpadów, zalet recyklingu oraz wpływu systemu kaucyjnego na ochronę środowiska.

Ponadto, samorządy mogą wspierać funkcjonowanie systemu kaucyjnego poprzez współpracę z przedsiębiorcami i organizacjami zajmującymi się recyklingiem. Takie partnerstwo może obejmować inicjatywy na rzecz rozwoju infrastruktury, optymalizacji procesów logistycznych oraz promocji działań proekologicznych³¹.

Podsumowując, samorządy w systemie kaucyjnym mają do wykonania szereg zadań, które obejmują zarówno regulacje prawne, jak i organizację punktów zbiórki oraz edukację społeczną. Dzięki zaangażowaniu samorządów, można skutecznie wdrażać system kaucyjny, co przyniesie korzyści nie tylko dla środowiska, ale również dla mieszkańców lokalnych społeczności. System kaucyjny, który jest stosowany w wielu krajach na całym świecie, staje się coraz bardziej popularny jako jedno z najskuteczniejszych narzędzi wspierających ochronę środowiska oraz gospodarkę o obiegu zamkniętym. Jego zasadniczym celem jest ograniczenie ilości odpadów, zwłaszcza opakowań, poprzez motywowanie konsumentów do ich zwrotu. Wdrożenie systemu kaucyjnego wiąże się z licznymi korzyściami, które dotyczą aspektów ekologicznych, społecznych oraz ekonomicznych, przynosząc zyski zarówno jednostkom, jak i całym wspólnotom. Korzyści systemu kaucyjnego dotyczą głównie obszaru środowiskowego, ale posiadają także oddziaływanie ekonomiczne.

System kaucyjny znacząco przyczynia się do ochrony środowiska poprzez redukcję ilości odpadów opakowaniowych trafiających na wysypiska i do środowiska. Dzięki mechanizmowi zwrotu opakowań, takich jak butelki i puszki, materiałom tym umożliwia się ponowne wykorzystanie lub recykling, co zmniejsza potrzebę produkcji nowych surowców. W ten sposób system wspiera gospodarkę o obiegu zamkniętym, zmniejszając emisję gazów cieplarnianych i zużycie zasobów naturalnych. System kaucyjny przynosi także korzyści ekonomiczne, zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla społeczeństwa. Przedsiębiorcy zyskują na oszczędnościach związanych z recyklingiem materiałów, co może zmniejszyć koszty produkcji. Ponadto, system zmniejsza koszty związane z tradycyjnym zarządzaniem odpadami, ponieważ recykling i ponowne wykorzystanie opakowań są tańsze niż ich składowanie.

---

³⁰ Ibidem, art. 13 ust. 1-2.

³¹ Ibidem.

Zwiększa się także efektywność wykorzystania surowców, co wpływa na obniżenie ogólnych kosztów gospodarczych³².

Pierwszą, najbardziej oczywistą korzyścią systemu kaucyjnego jest zmniejszenie ilości odpadów. Dzięki temu, że konsumenci mają ekonomiczny bodziec do zwrotu opakowań, znacząco spada liczba odpadów, które lądują na składowiskach. Wiele plastikowych butelek, puszek oraz szklanych opakowań, które w innym przypadku mogłyby trafić na wysypiska, jest odzyskiwanych i poddawanych recyklingowi. Redukuje to nie tylko objętość śmieci, ale również ogranicza konieczność budowy nowych wysypisk, co jest niezwykle istotne w kontekście ochrony środowiska. Dzięki systemowi kaucyjnemu, odpady te zostają włączone w obieg gospodarki jako materiały wtórne, które mogą być ponownie użyte, co stanowi kluczowy element gospodarki o obiegu zamkniętym³³.

Ochrona zasobów naturalnych stanowi kolejną ważną korzyść płynącą z systemu kaucyjnego. Proces recyklingu opakowań umożliwia ponowne wykorzystanie surowców, takich jak plastik, szkło czy aluminium, co prowadzi do zmniejszenia potrzeby pozyskiwania nowych zasobów naturalnych. Ponadto, wpływa to na ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko, które wiąże się z wydobyciem tych surowców, na przykład poprzez wycinkę lasów, zanieczyszczenie wód czy degradację gleby. Dzięki systemowi kaucyjnemu odzyskane materiały wracają do obiegu, co ogranicza potrzebę pozyskiwania nowych zasobów i przyczynia się do bardziej zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi.

Kolejnym atutem jest czystsze środowisko. System kaucyjny przyczynia się do zmniejszenia ilości porzuconych odpadów, które często zaśmiecają miejsca publiczne, takie jak ulice, parki czy plaże. Wyrzucanie opakowań w przypadkowe miejsca stwarza poważne zagrożenie dla ekosystemów, szczególnie w przypadku plastiku, który może utrzymywać się w środowisku przez setki lat. Dzięki systemowi kaucyjnemu, te opakowania są gromadzone i poddawane recyklingowi, co pomaga w poprawie estetyki przestrzeni publicznych oraz w redukcji zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Korzyści ekonomiczne są równie ważne jak środowiskowe, a ich wpływ obejmuje zarówno konsumenckich przedsiębiorców, jak i jednostki samorządu terytorialnego. Wprowadzenie systemu kaucyjnego przyczynia się do zmniejszenia kosztów zarządzania odpadami. Mniejsza ilość odpadów do przetworzenia prowadzi do niższych wydatków związanych z ich transportem, segregowaniem oraz składowaniem. Ponadto, system kaucyjny wspiera rozwój przemysłu recyklingowego, co generuje miejsca pracy i stymuluje lokalne gospodarki. Zmiany dotyczące odzy-

³² Ustawa z dnia 11 września 2022 r. o systemie kaucyjnym (Dz.U. 2022, poz. 1894), art. 1 ust. 1, art. 8, art. 12.

³³ Greenpeace. (2022). *Znaczenie systemu kaucyjnego w edukacji ekologicznej społeczeństwa*; <https://www.greenpeace.org>, [dostęp: 01.12.2024 r.].

skiwania materiałów wtórnych umożliwiają wytwarzanie nowych produktów z surowców pochodzących z recyklingu, co redukuje koszty produkcji oraz zwiększa konkurencyjność firm zajmujących się obiegiem materiałów.

Również dla konsumentów system kaucyjny wiąże się z wieloma korzyściami. Główna z nich to finansowa motywacja, czyli zwrot kaucji za oddane opakowanie. Taka zachęta sprawia, że konsumenci stają się bardziej skłonni do dbania o środowisko, a zwrot opakowań staje się dla nich łatwym, codziennym nawykiem. Często, oprócz zwrotu samej kaucji, klienci mają również satysfakcję z przyczyniania się do ochrony środowiska i ograniczania ilości odpadów. System kaucyjny promuje także odpowiedzialność za własne działania oraz podnosi świadomość ekologiczną, co ma szczególne znaczenie w kontekście rosnących wyzwań związanych z ochroną planety. Nie można zapominać również o korzyściach dla przedsiębiorców. Wprowadzenie systemu kaucyjnego daje firmom możliwość redukcji kosztów związanych z wytwarzaniem nowych opakowań, gdyż odzyskane materiały mogą być wykorzystane ponownie w produkcji. Dodatkowo, przedsiębiorcy mają szansę na budowanie pozytywnego wizerunku jako firmy odpowiedzialne ekologicznie, co w dzisiejszym świecie ma znaczący wpływ na lojalność klientów i ich preferencje zakupowe³⁴.

Współpraca z samorządami dotycząca organizacji punktów zbiórki, edukacji ekologicznej oraz zarządzania odpadami przynosi również korzyści przedsiębiorcom, ponieważ system kaucyjny może prowadzić do bardziej sprawiedliwego podziału obowiązków oraz kosztów związanych z gospodarką odpadami. Dzięki tym wszystkim korzyściom przedsiębiorcy zyskują lepszy dostęp do surowców, co zwiększa ich konkurencyjność na rynku. Podsumowując, system kaucyjny oferuje wiele korzyści dla środowiska, konsumentów, przedsiębiorców, a także dla administracji publicznych. Jego wdrożenie przyczynia się do poprawy jakości środowiska naturalnego, redukcji odpadów, oszczędności surowców oraz rozwoju gospodarki recyklingu. Stanowi to zatem nie tylko rozwiązanie ekologiczne, ale także ekonomiczne i społeczne, które sprzyja zrównoważonemu rozwojowi oraz przyczynia się do kształtowania bardziej odpowiedzialnego i świadomego społeczeństwa.

PODSUMOWANIE

System kaucyjny w Polsce to ogromne wyzwanie dla przedsiębiorców zarówno wprowadzających na rynek opakowania objęte kaucją, jak również dla punktów handlu detalicznego. Zbudowanie infrastruktury potrzebnej do uruchomienia systemu kaucyjnego to nie tylko kwestia potrzebnego czasu, ale również środków finansowych. Według firmy doradczej Deloitte Polska szacuje się, że łączne koszty inwestycyjne w latach 2025-2034, niezbędne do poniesienia w celu zbudowania infrastruktury i wyposażenia jednostek handlu w odpowiednie urządzenia, wyniosą około 14,2 mld zł.

³⁴ Ministerstwo Klimatu i Środowiska. (2023). *Przewodnik dla konsumentów: System kaucyjny w praktyce*; <https://www.gov.pl/klimat>, [dostęp: 01.12.2024 r.].

Konsumenci również będą musieli przestawić się na nowy sposób segregowania opakowań, co wymaga zaangażowania, budowania świadomości i przede wszystkim czasu. Konieczność zapłacenia kaucji z pewnością wpłynie na codzienne zakupy i nawyki konsumentów.

Wprowadzenie systemu kaucyjnego w Polsce będzie znaczącym krokiem w kierunku zrównoważonego rozwoju i lepszego zarządzania odpadami. System da społeczeństwu możliwość czynnego udziału w procesie ochrony środowiska.

Jak pokazują wyniki z krajów, które wprowadziły już ten system daje on wymierne korzyści i pozwala osiągnąć wysokie poziomy zbiórki odpadów opakowaniowych. Polska może czerpać wzorce z innych krajów Europy, które wdrożyły już system kaucyjny. Wykorzystanie doświadczeń innych krajów Europy może sprawić, że wdrożony system będzie bardziej sprawny i przede wszystkim efektywny. Przyjętych rozwiązań zarówno w zakresie regulacji prawnych, jak i ilości operatorów systemu i ich skuteczności nie można jednak jeszcze ocenić. Ważnym wyzwaniem będzie także edukacja społeczeństwa w zakresie ekologicznego podejścia i zaangażowania w zwrot zakupionych opakowań.

BIBLIOGRAFIA

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko.
2. Greenpeace. (2022). *Znaczenie systemu kaucyjnego w edukacji ekologicznej społeczeństwa*; <https://www.greenpeace.org>, [dostęp: 01.12.2024 r.].
3. Internetowy dziennik B2B dla pracowników i specjalistów sektora ochrony środowiska. *Teraz Środowisko*, <https://www.teraz-srodowisko.pl/aktualnosci/swiat-polubil-systemy-kauczjne-przeglad-globalnych-nastrojow-z-ostatniego-dwudziestolecia-14659.html>, [dostęp: 30.11.2024 r.].
4. Komisja Europejska, Komunikat Komisji Do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego I Komitetu Regionów, Europejski Zielony Ład, Bruksela, dnia 11.12.2019 r. COM(2019) 640 final.
5. Ministerstwo Klimatu i Środowiska. (2023). Przewodnik dla konsumentów: System kaucyjny w praktyce; <https://www.gov.pl/klimat> [dostęp: 24.11.2024 r.].
6. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 11.06.2024r w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, Dziennik Ustaw 2024 poz. 927.
7. Parlament Europejski, Zrównoważone zarządzanie odpadami: działania UE <https://www.europarl.europa.eu/topics/pl/article/20180328STO00751/zrownowaz-one-zarzadzanie-odpadami-dzialania-ue>, [dostęp: 24.11.2024 r.].
8. RELOOP Factsheet Performance May2024 Web.pdf.
9. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 8 lipca 2024 r. w sprawie wysokości kaucji dla poszczególnych rodzajów opakowań objętych systemem kaucyjnym, (Dz.U. poz. 1046).

10. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 9 grudnia 2023 r. w sprawie stawek opłat produktowych dla poszczególnych rodzajów opakowań. (Dz.U. poz. 2683).
11. Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw; Załącznik nr 1, Druk nr 760, <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/druk.xsp?nr=760>, [dostęp: 24.11.2024 r.].
12. Sensoneo <https://sensoneo.com/waste-library/deposit-return-schemes-overview-europe/> [dostęp: 24.11.2024 r.].
13. Sieć Badawcza Łukasiewicz – Poznański Instytut Technologiczny, *System Kaucyjny: jak to działa*, <https://pit.lukasiewicz.gov.pl/system-kaucyjny-jak-to-dziala> [dostęp: 24.11.2024 r.].
14. Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, (Dz.U.2024.0.927).
15. Ustawa z dnia 11 września 2022 r. o systemie kaucyjnym (Dz.U. 2022, poz. 1894).

ARTICLE TITLE IN ENGLISH

Abstract

The article discusses the principles adopted by the Polish Government on the basis of which the bail system will be launched in Poland. The legal acts regulating the creation and operation of a deposit system in Poland and the EU directives regulating it were presented. The roles of the entity introducing packaging and the deposit system operator in the system and their reporting obligations are discussed. The deposit systems operating in other European countries, their efficiency and principles of operation were also presented. The benefits and obligations arising from the introduction of a deposit system are discussed.

Keywords: bail, bail system operator, introducer, representative entity, collection level, SUP directive.